

Dictatoriaal Portugal onder het ontleedmes

Door Ben Ackermans

Een moord, in 1960 gepleegd, vormde de basis voor de roman 'Ballade van het Hondenstrand' van de Portugees José Cardoso Pires. Het ging dan ook om een heel bijzondere zaak. Het slachtoffer was een ex-majoor van het Portugese leger, die kort tevoren met enkele anderen was ontsnapt uit de gevangenis. Hij zat daar voor zijn aandeel in een mislukte poging het regime van dictator Salazar omver te werpen.

De roman beschrijft het onderzoek naar de moord, zoals dat door de politie zou kunnen zijn uitgevoerd. De schrijver voert daarvoor de persoon van de brigadechef Elias ten tonele, die nauwlettend wordt gevolgd in het uiteenrafelen van de kwestie.

Dramatisch

Aan de hand van getuigenverklaringen en recherche-bevindingen krijgt de lezer stukje bij beetje zicht op de omstandigheden waarin de majoor en zijn handlangers (zijn minnares, een korporaal en een architect) zich bevonden na hun vlucht. Hoe ze zich schuil hielden in een plattelandsvilla, waar vergeefse hoop - er zou hulp van buiten komen voor een nieuwe staatsgreep -, onderling wantrouwen en het tirannieke gedrag van de gefrustreerde majoor wel *moesten* leiden tot een dramatische afloop.

Tentakels

Door dit verhaal heen vertelt 'Ballade van het Hondenstrand' ook veel over het Portugal van voor de Anjerrevolutie, waar de klok stil staat en het leven verlamd is. Waar de geheime politie (Pide) overal zijn tentakels heeft en de gewone rechtsdienaren in feite marionetten zijn. Waar iedereen zich verbergt achter een masker en behalve Salazar angst en lafheid regeren.

Cardoso Pires heeft het allemaal verwerkt in een roman die in de constructie - veel vooruit- en terugverwijzingen - bijzonder is, en waarvan de uitbundige stijl de aandacht van de lezer voortdurend vasthoudt.

José Cardoso Pires: 'Ballade van het Hondenstrand'. Vertaling: Catherine Barel. Uitgave: De Prom. Prijs: f 34,90.